

§ 128

**Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Outi Alanko-Kahiluodon ym. talousarvioaloitteesta tai-
teen kentän toimijoiden avustusrahojen kasvattamiseksi**

HEL 2024-007079 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Talousarvioaloitteessa esitetään, että Helsinki korottaa esittävän taiteen valtionosuuden (vos) ja vapaan kentän toimijoiden yhteenlaskettuja määrärahoja 1,5 milj. eurolla vuoden 2025 talousarviota laadittaessa. Esitystä perustellaan valtion kulttuuritoimintaan kohdistuneilla ja suunnitelluilla leikkauksilla, esittävän taiteen työvoimapainotteisuudella ja yleisen kustannus- ja palkkatason nousulla. Aloitteessa todetaan esittävän taiteen kentän painottuvan pääkaupunkiseudulle, joten rahoituspäätöksillä on valtava merkitys Helsingin ja koko maan kulttuurielämälle. Esittävän taiteen vapaan kentän rahoituksen korotuksen perusteena esiin nostetaan rakenteiden ja sitä kautta esittävän taiteen tasa-arvon, työolosuhteiden ja yhteistyömahdollisuuksien kehittyminen. Esittävän taiteen valtionosuutta saavien toimijoiden osalta esitystä perustellaan helsinkiläisen vos-toimijakentän monimuotoisuudella ja työllistämiskutuksilla. Lisäksi perusteena nostetaan esiin helsinkiläisten vos-toimijoiden kuntarahoituksen matalahko osuus suhteessa maan keskiarvoihin.

Vuonna 2025 opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kohdistuu uusia valtionavustussopeutuksia yhteensä 60 miljoonaa euroa. Budjettiriihen jälkeen valtionosuuksiin kohdistuu noin 7 % leikkaus. Budjettiriihen jälkeen OKM:n taiteen ja kulttuurin edistämisen valtionavustuksista leikataan 6,5 milj. euroa, mikä on noin 14,5 % Taiken vuosittain taidekentälle jakamasta summasta. Taiken julkaiseman Taiken tuki taiteen ja kulttuurin edistämiseen vuonna 2022 -julkaisun mukaan vuonna 2022 49 % apurahojen ja avustusten hakijoista ja saajista asui pääkaupunkiseudulla. Edellä sanottuun viitaten lautakunta toteaa tunnistavansa aloitteessa mainitut kuntarahoitukseen kohdistuvat paineet ja esittää, että Helsinki korottaa esittävän taiteen valtionosuuden (vos) ja vapaan kentän toimijoiden yhteenlaskettuja määrärahoja vuoden 2025 talousarviota laadittaessa.

Vuonna 2024 Helsinki tukee kulttuuriavustusten määrärahoista kaupungin taide- ja kulttuurielämää jakamalla noin 18 miljoonaa euroa vuosittain. Tästä noin 11 miljoonaa jaetaan taide- ja kulttuuriavustusten toiminta-avustuksina helsinkiläisille rekisteröityneille yhteisöille. Vuonna

2024 tästä toiminta-avustusten summasta 4,7 milj. euroa jaettiin valtionosuutta saaville 25 helsinkiläiselle musiikin ja muun esittävän taiteen eli teatterin, tanssin ja sirkuksen toimijalle. Muu osuus, 6,3 milj., euroa valtionosuusjärjestelmän ulkopuoliselle toimijakentälle.

Vuoden 2023 arviointikertomuksessa tarkasteltiin kulttuuriavustusten kehitystä vuosina 2019–2023. Kertomuksessa kiinnitettiin huomiota siihen, että myönnettyjen kulttuuriavustusten summa on euromääräisesti kasvanut tarkastelukaudella. Kun rahan arvon muutokset otetaan huomioon, myönnettyjen avustusten taso ei kuitenkaan ole tarkastelukautena kasvanut, vaan ollut kokonaisuutena laskussa. Vuonna 2020 myönnettyjen kulttuuriavustusten summan kasvu ylitti yleisen kustannustason nousun. Vuonna 2023 vuosittainen inflaatio puolestaan oli jopa 5,2 prosenttiyksikköä myönnettyjen kulttuuriavustusten summan kasvua suurempi. Vuoden 2023 jälkeen avustusmääräraha nousi kuitenkin vuoden 2024 talousarviossa noin 1,5 milj. euroa mukaan lukien koronasta palautumisen erillismäärärahan vakiintumisen osaksi avustuskehystä. Lisäksi avustuksiin on osoitettu kulttuuriavustusten määrärahojen ulkopuolelta, vuodesta 2021 lähtien ikäihmisten kulttuuritoimintaan kohdennettua valtionperintörahaa, jonka määrä oli vuonna 2024 yhteensä 1,3 milj. euroa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto linjasi 7.12.2021, § 41 päätöksen yhteydessä, että valtionosuutta saavien toimijoiden Helsingin tuen tavoitteena on ensivaiheessa 15 prosentin taso toiminnan toteutuneista kuluista. Vuonna 2024 tehtyjen yhteensä 515 800 euron korotusten jälkeen Helsingin kuntarahoituksen taso on keskiarvoisesti noin 14 prosenttia ja mediaanina 15 prosenttia. Avustustaso vaihtelee toimijakohtaisesti merkittävästi neljästä prosentista kahteenkymmeneen prosenttiin toimijan menoista. On huomioitava, että laki esittävän taiteen edistämisestä ei vaadi sen piirissä olevalta toimijalta kuntarahoituksen saamista tai aseta kuntarahoitukselle tavoitetasoa. Helsingin tavoitteena on kuitenkin kehittää pitkäjänteisesti vostoimijoiden tuen kaupungin osuutta talousarvion kehyksen rajoissa.

Valtionosuusjärjestelmän ulkopuolista taiteen kenttää tuettiin toiminta-avustuksin vuonna 2024 yhteensä 6,3 milj., eurolla. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 311 100 euroa. Esittävän taiteen (teatteri, tanssi, sirkus ja musiikki) yhteisöt muodostavat noin 50 prosenttia toiminta-avustusten hakijoista ja saajista ja noin puolet toiminta-avustuksiin kohdennetusta määrärahasta jaettiin esittävän taiteen toimijoille. Toiminta-avustusten lisäksi esittävän taiteen vapaata kenttää tuetaan projektiavustuksin. Esittävän taiteen (teatterin, tanssin ja sirkuksen) vapaan kentän toimijoiden kuntarahoituksen osuus menoista on noin 12 prosenttia. Kuntarahoituksen ohella toimijoiden rahoituspohja muodostuu usein omista tuotoista, valtion harkinnanvaraisesta tuesta ja säätiörahoituksesta.

Helsinki on merkittävin kunnallinen taiteen ja kulttuurin rahoittaja. Avustusten lisäksi Helsinki mahdollistaa monimuotoista kulttuurin ekosysteemiä muun muassa kulttuuritalojen, hankkeiden ja verkostojen kautta.

Käsittely

Vastaehdotus:

Outi Alanko-Kahiluoto: Kappaleen 3 sijasta:

Vuonna 2025 opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kohdistuu uusia valtionavustussopeutuksia yhteensä 60 miljoonaa euroa. Budjettiriihen jälkeen valtionosuuksiin kohdistuu noin 7 % leikkaus. Budjettiriihen jälkeen OKM:n taiteen ja kulttuurin edistämisen valtionavustuksista leikataan 6,5 milj. euroa, mikä on noin 14,5 % Taiken vuosittain taidekentälle jakamasta summasta. Taiken julkaiseman Taiken tuki taiteen ja kulttuurin edistämiseen vuonna 2022 -julkaisun mukaan vuonna 2022 49 % apurahojen ja avustusten hakijoista ja saajista asui pääkaupunkiseudulla. Edellä sanottuun viitaten lautakunta toteaa tunnistavansa aloitteessa mainitut kuntarahoitukseen kohdistuvat paineet ja esittää, että Helsinki korottaa esittävän taiteen valtionosuuden (vos) ja vapaan kentän toimijoiden yhteenlaskettuja määrärahoja vuoden 2025 talousarviota laadittaessa.

Kannattaja: Nina Suomalainen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Outi Alanko-Kahiluodon vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 09 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

Liitteet

1 Taiteen kentän toimijoiden avustusmäärärahojen kasvattaminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Talousarvioaloitteessa esitetään, että Helsinki korottaa esittävän taiteen valtionosuuden (vos) ja vapaan kentän toimijoiden yhteenlaskettu-

ja määrärahoja 1,5 milj. eurolla vuoden 2025 talousarviota laadittaessa. Esitystä perustellaan valtion kulttuuritoimintaan kohdistuneilla ja suunnitelluilla leikkauksilla, esittävän taiteen työvoimainpaineisuudella ja yleisen kustannus- ja palkkatason nousulla. Aloitteessa todetaan esittävän taiteen kentän painottuvan pääkaupunkiseudulle, joten rahoituspäätöksillä on valtava merkitys Helsingin ja koko maan kulttuurielämälle. Esittävän taiteen vapaan kentän rahoituksen korotuksen perusteena esiin nostetaan rakenteiden ja sitä kautta esittävän taiteen tasa-arvon, työolosuhteiden ja yhteistyömahdollisuuksien kehittyminen. Esittävän taiteen valtionosuutta saavien toimijoiden osalta esitystä perustellaan helsinkiläisen vos-toimijakentän monimuotoisuudella ja työllistämismahdollisuuksilla. Lisäksi perusteena nostetaan esiin helsinkiläisten vos-toimijoiden kuntarahoituksen matalahko osuus suhteessa maan keskiarvoihin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että vuoden 2025 talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu esittävän taiteen kentän toimijoiden määrärahojen korotukseen. Ehdotus lisäisi kulttuurin avustusten määräraharavetta 1,5 milj. eurolla. Lautakunta tunnistaa kuitenkin aloitteessa mainitut kuntarahoitukseen kohdistuvat paineet. Tätä lausuntoa laadittaessa ei ole lopullista tietoa valtion kulttuurialaan kohdistuvista leikkauksista.

Vuonna 2024 Helsinki tukee kulttuuriavustusten määrärahoista kaupungin taide- ja kulttuurielämää jakamalla noin 18 miljoonaa euroa vuosittain. Tästä noin 11 miljoonaa jaetaan taide- ja kulttuuriavustusten toiminta-avustuksina helsinkiläisille rekisteröityneille yhteisöille. Vuonna 2024 tästä toiminta-avustusten summasta 4,7 milj. euroa jaettiin valtionosuutta saaville 25 helsinkiläiselle musiikin ja muun esittävän taiteen eli teatterin, tanssin ja sirkuksen toimijalle. Muu osuus, 6,3 milj., euroa valtionosuusjärjestelmän ulkopuoliselle toimijakentälle.

Vuoden 2023 arviointikertomuksessa tarkasteltiin kulttuuriavustusten kehitystä vuosina 2019–2023. Kertomuksessa kiinnitettiin huomiota siihen, että myönnettyjen kulttuuriavustusten summa on euromääräisesti kasvanut tarkastelukaudella. Kun rahan arvon muutokset otetaan huomioon, myönnettyjen avustusten taso ei kuitenkaan ole tarkastelukautena kasvanut, vaan ollut kokonaisuutena laskussa. Vuonna 2020 myönnettyjen kulttuuriavustusten summan kasvu ylitti yleisen kustannustason nousun. Vuonna 2023 vuosittainen inflaatio puolestaan oli jopa 5,2 prosenttiyksikköä myönnettyjen kulttuuriavustusten summan kasvua suurempi. Vuoden 2023 jälkeen avustusmääräraha nousi kuitenkin vuoden 2024 talousarviossa noin 1,5 milj. euroa mukaan lukien koronasta palautumisen erillismäärärahan vakiintumisen osaksi avustuskehystä. Lisäksi avustuksiin on osoitettu kulttuuriavustusten määrärahojen ulkopuolelta, vuodesta 2021 lähtien ikäihmisten kulttuuritoimin-

taan kohdennettua valtionperintörahaa, jonka määrä oli vuonna 2024 yhteensä 1,3 milj. euroa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto linjasi 7.12.2021, § 41 päätöksen yhteydessä, että valtionosuutta saavien toimijoiden Helsingin tuen tavoitteena on ensivaiheessa 15 prosentin taso toiminnan toteutuneista kuluista. Vuonna 2024 tehtyjen yhteensä 515 800 euron korotusten jälkeen Helsingin kuntarahoituksen taso on keskiarvoisesti noin 14 prosenttia ja mediaanina 15 prosenttia. Avustustaso vaihtelee toimijakohtaisesti merkittävästi neljästä prosentista kahteenkymmeneen prosenttiin toimijan menoista. On huomioitava, että laki esittävän taiteen edistämisestä ei vaadi sen piirissä olevalta toimijalta kuntarahoituksen saamista tai aseta kuntarahoitukselle tavoite-tasoa. Helsingin tavoitteena on kuitenkin kehittää pitkäjänteisesti vos-toimijoiden tuen kaupungin osuutta talousarvion kehyksen rajoissa.

Valtionosuusjärjestelmän ulkopuolista taiteen kenttää tuettiin toiminta-avustuksin vuonna 2024 yhteensä 6,3 milj., eurolla. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 311 100 euroa. Esittävän taiteen (teatteri, tanssi, sirkus ja musiikki) yhteisöt muodostavat noin 50 prosenttia toiminta-avustusten hakijoista ja saajista ja noin puolet toiminta-avustuksiin kohdennetusta määrärahasta jaettiin esittävän taiteen toimijoille. Toiminta-avustusten lisäksi esittävän taiteen vapaata kenttää tuetaan projektiavustuksin. Esittävän taiteen (teatterin, tanssin ja sirkuksen) vapaan kentän toimi-joiden kuntarahoituksen osuus menoista on noin 12 prosenttia. Kunta-rahoinnoksen ohella toimijoiden rahoitus pohja muodostuu usein omista tuotoista, valtion harkinnanvaraisesta tuesta ja säätiörahoituksesta.

Helsinki on merkittävin kunnallinen taiteen ja kulttuurin rahoittaja. Avus-tusten lisäksi Helsinki mahdollistaa monimuotoista kulttuurin ekosys-temiä muun muassa kulttuuritalojen, hankkeiden ja verkostojen kaut-ta.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 10.9.2024 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Outi Alanko-Kahiluodon ja 17 muun valtuutetun talousarvioaloitteeseen tai-teen kentän toimijoiden avustusmäärärahojen kasvattamisesta. Talou-sarvioaloite on liitteenä.

Talousarvioaloitteesta ei ole pyydetty lausuntoa muilta lauta- tai johto-kunnilta.

Lauta- ja johtokuntien on käsiteltävä talousarvioaloitteista annettavat lausunnot samanaikaisesti talousarvioehdotusten kanssa. Lausunnois-

10.09.2024

Asia/6

sa on selvittävä, miten aloitteessa esitety toimenpiteet on otettu huomioon talousarvioehdotuksessa.

Lausunnossa on yksiselitteisesti mainittava, kuinka paljon aloitteessa esitetty toimenpide lisää tai vähentää määrärahojen tarvetta ja onko nämä sisällytetty hallintokunnan talousarvioehdotukseen. Vastaavasti on ilmoitettava toimenpiteen vaikutukset suoritemääriin sekä sisältyvät-
kö muutokset talousarvioehdotukseen.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 09 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

Liitteet

1 Taiteen kentän toimijoiden avustusmäärärahojen kasvattaminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 29.08.2024 § 111